

Recomandarea nr. 23

Privind unele aspecte ale încasării cheltuielilor de asistență juridică

Prezenta recomandare a fost întocmită având ca scop stabilirea și consolidarea unei practici judiciare corecte și uniforme cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică în procedura de ordonanță.

Art. 345 CPC specifică pretențiile pentru care judecătorul unipersonal poate emite o ordonanță judecătorească, în baza materialelor prezentate de creditor, privind încasarea de sume bănești sau revendicarea de bunuri de la debitor.

După cum rezultă din conținutul normei citate, aceasta nu prevede, în mod expres, emiterea ordonanței judecătorești cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

La prima vedere s-ar părea că această pretenție se încadrează în dispoziția lit. b) a acestui articol, adică rezultă dintr-un act juridic încheiat printr-un înscris simplu, iar legea nu dispune altfel.

Plenul Curții Supreme de Justiție, în Hotărârea nr. 18 din 31.05.2004 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează procedura de eliberare a ordonanțelor judecătorești”, pct. 2.1., indică că drept înscrisuri simple pot servi:

- contractele – tip încheiate în mod direct între furnizor și consumator privind furnizarea energiei electrice, termice, a apei, gazului;
- contracte de prestare a serviciilor de telefonie, Internet, televiziune prin cablu.

Or, se are în vedere acele contracte de prestare a serviciilor care cad sub incidența Legii privind protecția consumatorilor nr.105-XV din 13.03.2003, pe când serviciile de asistență juridică nu cad sub incidența acestei legi, ci sânt reglementate prin Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19.07.2002, Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat nr. 198-XVI din 26.07.2007, Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului de activitate al avocaților publici nr. 18 din 06.10.2008.

Drept înscrisuri simple mai pot servi, spre exemplu, contractele de împrumut (recipisele). Însă, contractul de asistență juridică, la fel, nu poate fi comparat cu un contract de împrumut, deoarece aceste două contracte după natura lor juridică sânt diferite. În cazul contractului de împrumut, creditorul solicită încasarea de la debitor a unei sume de bani sau alte bunuri fungibile, date în proprietate ultimului, în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date. Iar, în cazul contractului de asistență juridică se solicită încasarea onorariului avocatului care urmează a fi determinat de rezultatul obținut, precum și de alte criterii (a se vedea **Recomandarea Consiliului Uniunii Avocaților privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică**, aprobată prin Decizia nr. 2 din 30.03.2012).

Practica Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la cheltuielile de asistență juridică relevă că, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Conform art. 63 alin. (5) din Legea cu privire la avocatură, cheltuielile suportate în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice în organele de urmărire penală și instanțele de judecată în cauzele penale, civile și administrative se încasează *concomitent cu soluționarea cauzei în fond*, fără o procedură litigioasă prealabilă.

Articolul 96 alin. (1) și (1¹) CPC prevede că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică acordată de avocați, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată de un avocat, iar alin. (2) al acestui articol prevede că, în cazul în care partea care a câștigat procesul a beneficiat de asistență juridică calificată garantată de stat, plata cheltuielilor de acordare a asistenței juridice calificate revine părții care a pierdut procesul. Sumele respective se transferă în contul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

Potrivit Recomandării menționate mai sus, cheltuielile care vor fi suportate de client după emiterea hotărârii instanței sau *care au fost determinate de succesul obținut, de regulă, nu sunt adjudecate de instanțe*.

În conformitate cu art. 348 alin. (2) lit. d) CPC, judecătorul refuză să primească cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, dacă din cerere și din alte documente prezentate se constată existența unui litigiu de drept care nu poate fi soluționat în temeiul documentelor depuse.

În sensul celor menționate, neachitarea de către client a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice conform contractului de asistență juridică, suportate de client după emiterea hotărârii instanței sau determinate de succesul obținut, deja, prezumă existența unui litigiu de drept.

Luând în considerație cele expuse, ținând cont de faptul că, la moment, nu există reglementări speciale, stabilite prin lege, în privința determinării și stabilirii cuantumului serviciilor de asistență juridică, în scopul prevenirii unor încasări de sume exagerate pentru acordarea asistenței juridice, se impune concluzia că acest gen de pretenții nu poate fi soluționat conform procedurii în ordonanță (simplificată).